

Samtaler om Københavnerskolen

Begreper om politikk i studier av sikkerhetisering

Gad, Ulrik Pram; Petersen, Karen Lund

Published in:
Internasjonal Politikk

Publication date:
2012

Document version
Tidlig version også kaldet pre-print

Citation for published version (APA):
Gad, U. P., & Petersen, K. L. (2012). Samtaler om Københavnerskolen: Begreper om politikk i studier av sikkerhetisering. *Internasjonal Politikk*, 70(3), 329-352.
http://www.idunn.no/file/ci/55586165/ip_2012_03_pdf.pdf#page=49

Ulrik Pram Gad & Karen Lund Petersen (2012)
Center for Avanceret Sikkerhedsteori, Københavns Universitet
Øster Farimagsgade 5A, DK-1353 København K

**Samtaler om københavnerskolen
Begreper om politikk i studier av sikkerhetisering**

Internasjonal Politikk 70(3):329-352

*Please refer to published version for referencing and citing:
http://www.idunn.no/file/ci/55586165/ip_2012_03_pdf.pdf#page=49*

Abstract

The article analyses current debates on and established critiques of securitization theory and argues that there are a number of concepts of politics in play in the current debates on securitization theory and that greater awareness regarding these conceptual differences helps clarify not only theoretical differences but also the possibilities for new theoretical development and reflection. The article identifies three conversations on politics: first, a conversation on how politics concerns action and intentionality; second, a conversation on the modern organization of politics, spheres and sectors; and, third, a conversation on the relationship between politics, ethics and science. Where the first and third conversations refer to politics as an act, in the second conversation politics is inherently tied to the institutional or spatial structures of government – the state, the public, the political field, spheres, sectors or function. Engelsk tittel: Conversations on the Copenhagen School. Concepts of politics in securitization studies

Key words:

Copenhagen School, critical theory, securitization theory, conceptual history, concepts of politics

Sammendrag

Denne artikkelen tar for seg samtidige debatter og etablerte kritikker av sikkerhetiseringsteori og argumenterer for at disse benytter flere ulike begreper om politikk. Et mer bevisst forhold til disse begrepsmessige variasjonene vil klargjøre ikke bare teoretiske forskjeller, men også mulighetene for ny teoretisk utvikling og refleksjon. Artikkelen identifiserer tre samtaler om politikk: For det første, en samtale om hvordan politikk er knyttet til intensjonalitet og handling. For det andre, en samtale om den moderne organiseringen av politikk i sfærer og sektorer. Og for det tredje, en samtale om forholdet mellom politikk, etikk og vitenskap. Mens den første og den tredje samtalen refererer til politikk som en handling, er politikk i den andre samtalen tett knyttet til institusjonelle eller romlige styringsstrukturer – staten, offentligheten, det politiske felt, sfærer, sektorer eller funksjoner.

Nøkkelord:

Københavnerskolen, kritisk teori, sikkerhetiseringsteori, begrebshistorie, politikkbegreper

Introduksjon¹

To tiår etter at Ole Wæver formulerte teorien om sikkerhetisering (Wæver 1989; 1995) og omtrent ett tiår etter teoriens mest kjente anvendelse i *Security: A New Framework for Analysis* (Buzan m.fl., 1998), har sikkerhetiseringsteori (ST) blitt en sentral del av det vi nå refererer til som sikkerhetsstudier (Mauer og Cavelty 2009; Wæver 2004a). Formålet med denne artikkelen er å gi en oversikt over debattene rundt ST med tanke på både å bringe eksisterende debatter videre og å invitere til nye, mer inkluderende debatter. Denne artikkelen bidrar med å redefinere premissene for debatt på et mer prinsipielt nivå, gjennom å fokusere på hvilke begreper om politikk som benyttes i debattene.

Formulert som en mellomposisjon i debatten om et tradisjonelt eller utvidet sikkerhetsbegrep,² hadde ST i utgangspunktet som mål å åpne for et sikkerhetsbegrep som omfatter mer enn militære forhold, men samtidig beholde et kriterium for å skille sikkerhet fra andre typer politikk (Wæver 2003a). Ole Wæver definerer således sikkerhetisering som en spesifikk, moderne talehandling; en ytring som vi anvender til å konstruere en sak som et spørsmål om sikkerhet (Wæver, 2003b). Sikkerhetisering er dermed en politisk talehandling, som innebærer en påstand om, at vi står overfor

¹ Denne artikkelen ble til i forbindelse med en spesialkonferanse avholdt for å evaluere sikkerhetiseringsteori to tiår etter dens formulering, i anledning Ole Wævers 50-årsdag. Argumentets nåværende form står i gjeld til redaktørene og anmelderne i *Security Dialogue*, der en kortere utgave av artikkelen først utkom, som en introduksjon til et spesialnummer om 'The Politics of Securitization' (Gad & Petersen 2011). Videre vil vi takke Asger Petersen for hans uvurderlige vitenskapelige assistanse til å forberede denne artikkelen. Til slutt vil vi takke Rebecca Adler-Nissen, Peter Burgess, Pertti Joenniemi, Noel Parker, Vibeke Tjalve, Maria Trombetta, Trine Villumsen, Ole Wæver og anonyme anmeldere for deres uvurderlige kommentarer til tidligere versjoner av artikkelen. Artikkelen er oversatt av NN til norsk for *Internasjonal Politikk*.

² For en utmerket oversikt over debatten rundt et utvidet sikkerhetsbegrep og københavnerskolen, se Buzan og Hansen (2009: 187ff).

“an existential threat, requiring emergency measures and justifying actions outside the normal bounds of political procedures” (Buzan *et al.*, 1998b: 23-4). Koblingen av politiske problemer til ekstraordinære virkemidler, overlevelse og tidsknapphet er det som gjør sikkerhetspolitikken unik og konstituerer den som kvalitativt forskjellig fra normal politikk (Wæver, 2003b) Dette er, ifølge Wæver, kriteriet for, hvad der udgør sikkerhed i moderniteten – og derfor også kriteriet hvormed vi kan identificere nye sikkerhetstrusler.

Københavnerskolen har været udgangspunkt for en voksende debatt. De ulike kritikkene og anvendelsene av teorien er, hevder vi, ikke bare et utslag av akademisk posisjonering. De reflekterer også ulike lesninger av teorien. Sikkerhetiseringsteorien har medvirket til at synliggøre de politiske syn og forutsetninger som ligger implisitt i et hvert bidrag innen sikkerhetsstudier. Denne artikkelen vil fokusere på de distinkte begrepene om politikk involvert i ulike posisjonene inntatt i debattene. Konkret analyserer artikkelen hva det vil si å benytte begrepet ‘politikk’ i debatten om sikkerhetiseringsteori. Med utgangspunkt i Reinhart Kosellecks tilnærming til begrepshistorie og analyse, er det definisjonspraksisen som interesserer oss: hvordan begrepet politikk organiserer mening, og dermed også hvordan dagens og fremtidens muligheter for akademisk praksis og forståelse formes av denne definisjonsprosessen (jf. Koselleck 1985, 2002). Ved å innta dette perspektivet i forhold til begreper gjøres ‘politikk’ til analyseobjektet, ikke et forhåndsdefinert analytisk redskap. Vår egen analytiske praksis blir således politisk når vi engasjerer oss kreativt for å forme fremtidig akademisk praksis indenfor sikkerhetsstudier – og dermed fremtidig sikkerhetspolitikk.

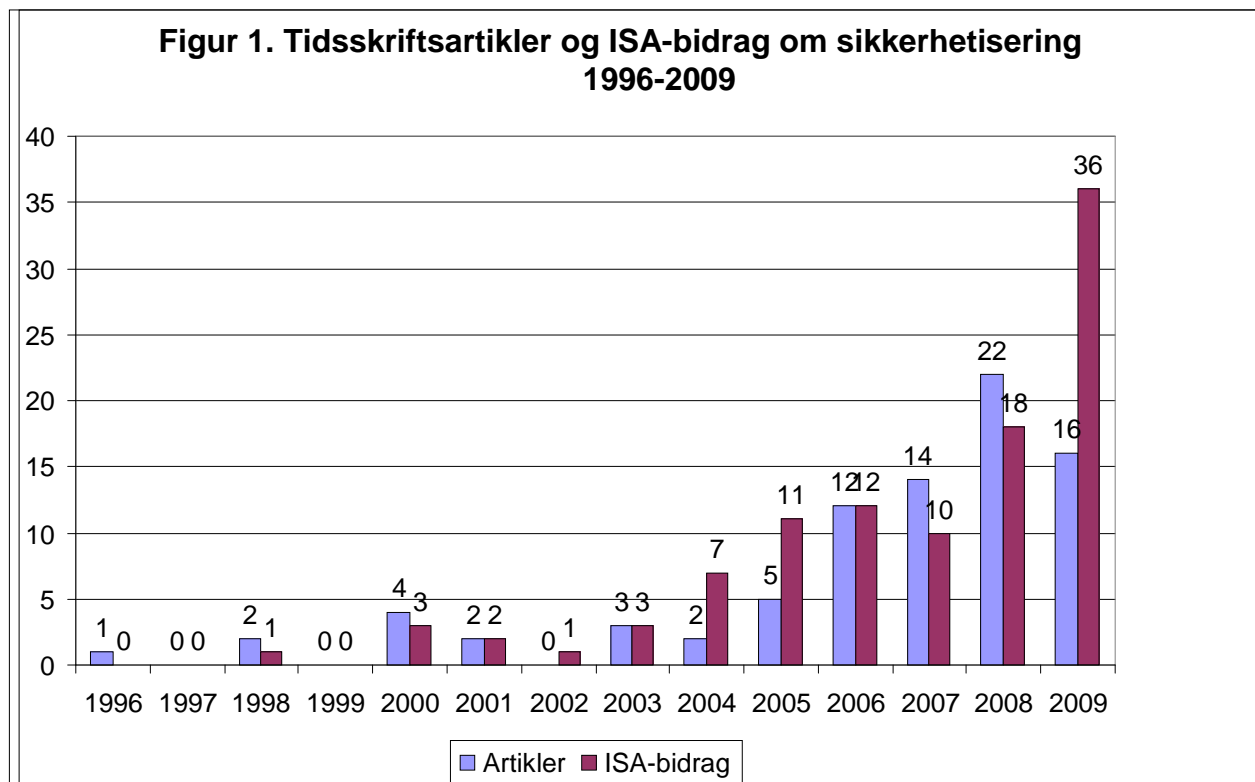
Artiklen er organisert således: Det følgende afsnit opidser de debatter og kritikker, som Københavnsrskolen har givet anledning til. Herefter redegøres nærmere for artiklens begrebsanalytiske tilnærming. Endelig følger artiklens hovedafsnit, hvori debatterne omkring

sikkerhetiseringsteorien reorganiseres etter de begreber om politikk, teoriens fortalere og kritikere benytter sig af. Konkret identifiseres tre samtaler om politikk: En samtale om politikk som produktion af mening. En samtale om politik som moderne organisering av sosialt rom. Og endelig en samtale om politikk som etisk vitenskap.

Sikkerhetiseringsteori: Debatter og kritikker

I 1990-årene – fra og med utgivelsen av *Integration, Migration and the New Security Agenda in Europe* (1993) – ble sikkerhetisering vanligvis ansett som ett av tre begreper som kjennetegnet den såkalte københavnerskolen (KS) i sikkerhetsstudier.³ På 1990-tallet ble KS hovedsakelig kritisert for å være for statssentrert og ikke sensitiv nok ovenfor ulikhet og endringer i identiteter, subjektivitet og kontekst (Booth 1991; Huysmans 1998; Krause og Williams 1997; McSweeney 1996). Kritiske sikkerhetsstudier - assosiert med arbeidene til Booth og Wyn Jones (Wyn Jones 1999) og videreført av Krause og Williams - var på 1990-tallet en viktig del av denne debatten, særlig i kraft av argumentet om at mennesker og individer (ikke stater) er de ”ultimate referents for security” (Booth 1991: 319). Senere ble det også stilt spørsmål ved de politiske effektene av forrang som gis til språk og tale i sikkerhetiseringsteori. Hansen snudde oppmerksomheten vår mot kjønnsidentiteter og stillhet (Hansen 2000), mens Williams og Der Derian rettet den mot visuelle bilder og spill (Der Derian 1992; Williams 1998a; Williams 1998b).

³ To andre centrale begreber var ’regionale sikkerhetskompleser’ og sektorer. Særligt opmerksommedes den måde, hvorpå *societal security* blev udskildt fra staten som særlig sektor. Siden Wæver et al. (1993) er begrebet knyttet til trusler mot *identitet* og selvforståelsen til fellesskap og individer som definerer seg som medlemmer av disse. Dette fokuset på identitetsbaserte fellesskap betyr at begrepet er vesentlig anderledes enn begrepet ’samfunnssikkerhet’ slik det brukes i den norske diskursen, da dette begrepet vanligvis betegner ’objektive’ trusler og fysiske egenskaper ved samfunnet som gjør det mer eller mindre sårbart (Burgess og Jore 2008).

Figur 1: *Web of Science* oppgir 83 artikler publisert i IR-tidsskrifter i perioden 1996-2009, med ordene 'securitiz/sation' eller 'desecuritiz/sation' i 'tema' (inkludert tittel, sammendrag, nøkkelord og 'viktige, hyppig forekommende ord i tittelen av en artikkels siterte referanser'). Søkning i arkivet med bidrag til de årlige konferencer i International Studies Association gir 142 artikler i perioden 1996-2009 med 'securitiz/sation' eller 'desecuritiz/sation' i tittelen. (Søk utført 1. februar 2010).

Som det kan leses ut fra figur 1, var det likevel ikke før begynnelsen av 2000-tallet at begrepet sikkerhetisering ble utstrakt brukt til å beskrive temaet for artikler publisert i IR-tidsskrifter. Dette forteller oss ikke nødvendigvis noe om hva det teoretisk sentrale i artiklene er – for eksempel hvorvidt det som den gang ble diskutert under overskriften 'københavnerskolen' eller 'samfunnsmessig sikkerhet' (*societal security*) nå blir diskutert under overskriften

‘sikkerhetisering’. Men det forteller oss noe om *begrepets* stigende popularitet og tilsynelatende økende relevans innenfor sikkerhetsstudier siden begynnelsen av 2000-tallet.

Siden tidlig 2000-tall har debattene om identitet, visuell sikkerhet og kjønnsperspektiver fått følge av minst tre nye kritikker: En første gruppe forskere har konsentrert seg om å avgjøre teoriens anvendelighet i empirisk analyse, enten for å korrigere og tilpasse teorien til empiriske undersøkelser, eller for å påpeke hvordan den ikke produserer meningsfull analyse i alle sammenhenger. En annen gruppe forskere kritiserer det de ser som den normative posisjonen eller implikasjonen av teorien. En tredje gruppe setter spørsmålsteget ved teoriens fokus på eliter som aktører og på eksepsjonelle virkemidler.

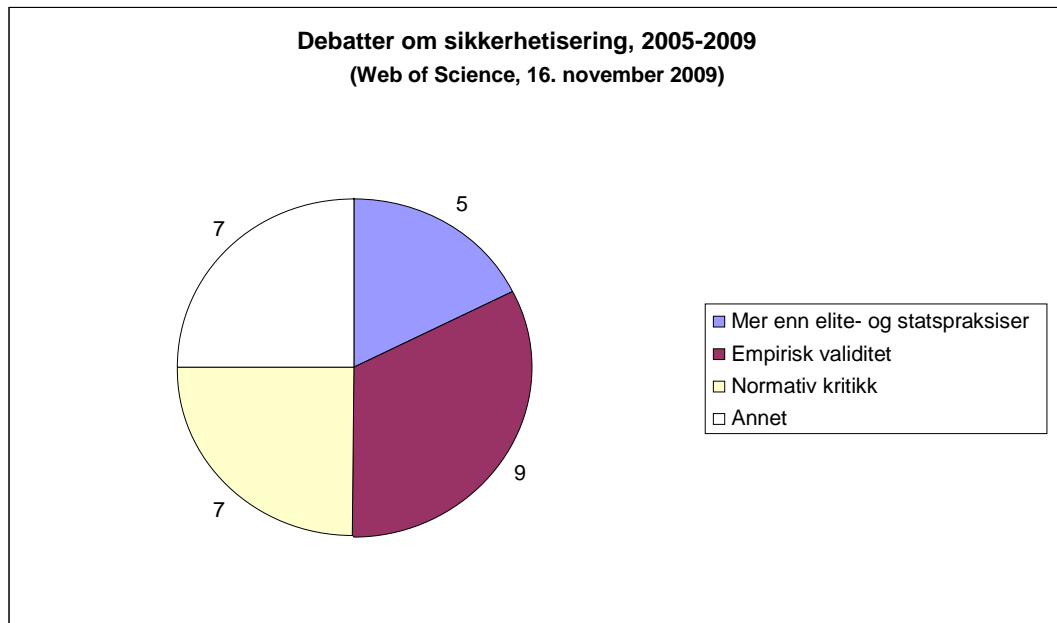
Fra den første gruppen – den som undersøker teoriens forklaringskraft – har to hovedargumenter blitt fremsatt. Det første søker hovedsakelig å revidere teorien for å oppnå en bedre operasjonell forståelse av aktører, en tydeligere forståelse av publikum, og dermed også klarere kriterier for hva som utgjør vellykket sikkerhetisering (Balzacq 2005; Roe 2008; Stritzel 2006).⁴ Disse forfatterne diskuterer eksplisitt forholdet mellom publikum og en sikkerhetiserende talehandling og muligheten for å kontekstualisere denne relasjonen, med et uttalt mål om å revidere sikkerhetiseringsteorien. En annen gruppe forskere fokuserer også på teoriens empiriske validitet og forklaringskraft, men diskuterer særlig dens geografiske rekkevidde (utenfor Vesten). For disse forfatterne er fokuset på nødvendige kulturelle forutsetninger for å utføre og analysere en sikkerhetiserende talehandling. Dette sees dermed også som teoriens begrensning når det gjelder å forstå empiriske tendenser og erfaringer i en ikke-vestlig politisk kontekst (Sheikh 2005; Vuori 2008; Wilkinson 2007; Yilmaz og Bilgin 2005).

⁴ Balzacq, for eksempel, insisterer på at et sikkerhetiseringsforsøk (*securitizing move*) må atskilles teoretisk fra publikums reaksjon, for å gi rom for en prognose for suksess (i motsetning til den originale formuleringen, som inkluderer publikums aksept i definisjonen av en fullført talehandling).

For det andre har en gruppe forfattere satt i gang en debatt om de normative politiske implikasjonene av KS' teoribygging. Kritikk fra forfattere for 'kritiske sikkerhetsstudier' har blant annet inkludert normative bekymringer angående teoriens påståtte tendens til å reprodusere den liberale orden (jf. Aradau 2004). En annen form for kritikk, knyttet til fredsstudier, debatterer hvorvidt konseptet avsikkerhetisering kan danne grunnlag for eller beskrive en gjennomførbar og tilfredsstillende strategi for å løse ulike problemer (Elbe 2006; Roe 2004; Roe 2006).

Til slutt fokuserer en tredje gruppe på hvordan statlige elitors uttalelser og praksiser rundt sikkerhet kombineres til å skape skillet mellom 'det eksepsjonelle' og 'det normale'. Denne problematik ble først påpekt av Didier Bigo (2000), men har senere blitt formulert som en kritikk av ST av en rekke forskere (Aradau 2006a; Kaliber 2005; McDonald 2008; Neal 2006). Hovedargumentet er at ST – slik den formuleres av Wæver – ikke kan fange den daglige formingen og utviklingen av nye sikkerhetsproblemer og politikk slik den uttrykkes i byråkratisk praksis. Denne kritikken stiller også spørsmål ved hensiktsmessigheten av et skarpt skille mellom eksistensielle og ikke-eksistensielle trusler (Huysmans 2006: 124-6; Williams 2003). Beslektet med det siste poenget er den vesentlig bredere kritikken om at teorien gjør seg avhengig av en moderne forståelse av 'sikkerhet som statspraksis', som vi vender tilbake til i vores analyse af den anden samtalen senere i artikkelen.

Figur 2 forsøker å kvantifisere den relative størrelsen av disse pågående debattene om ST. Figuren illustrerer at blant de 28 mest siterte artiklene som eksplisitt diskuterer ST, publisert i perioden 2004-2009, er den største kategorien den som prøver å evaluere teoriens forklaringskraft. Mindre, men fortsatt betydelige serier med artikler, diskuterer enten teoriens normative dimensjoner eller begrensningene som følger av dens tolkning av praksis som elitors talehandlinger.

Figur 2. De tre mest hyppige kritikkene av ST: 1) Etablere/diskutere empirisk validitet; 2) normative implikasjoner; 3) utvidelse til mer enn elite- og statspraksiser. Diagrammet inkluderer 28 tidsskriftsartikler fra 2005 til 2009, som kritisk diskuterer (og altså ikke kun anvender) ST. Artikkene ble identifisert manuelt blant samtlige artikler i perioden 2005-2009 med 'securitiz/sation' eller 'desecuritiz/sation' i 'tema' (inkluderer tittel, sammendrag, nøkkelord og 'viktige, hyppig forekommende ord i tittelen av en artikkels siterte referanser') og som Web of Science oppgir som referert av minst én annen tidsskriftsartikkel. (Søk utført 16. november 2009).

Begreber om politikk

KS – og særlig ST – har altså vært utgangspunkt for en voksende debatt. De ulike kritikkene og anvendelsene av teorien reflekterer ulike lesninger av teorien, og vitner dermed om at den originale formuleringen av ST er særlig åpen for tolkninger.⁵ Denne åpenheten har vært fruktbar,

⁵ Når et slikt tolkningsrom finnes i en teori, innbyr det til to muligheter: Én mulighet er å glede seg over teoriens fruktbarhet, hvordan den viser seg å produsere et vell av distinksjoner og ser ut til å kunne skape

men ikke nødvendigvis i den forstand at den har fremprovosert kritikk som entydigt har korrigert teorien. I stedet har åpenheten i den originale formuleringen gitt ST muligheten til å fungere som en anledning for å synliggjøre de politiske syn og forutsetninger som ligger implisitt i et hvert bidrag innen sikkerhetsstudier.

En rekke studier har blitt utført om historien til begrepet 'politikk' og statsvitenskap.⁶ Denne artikkelen forsøker ikke å gjenfortelle disse historiene eller å studere funnene deres kritisk. Vår lesning av begrep om politikk i studier av sikkerhetisering er likevel ikke frikoplet fra disse bredere forsøkene på å forstå bruken av begreper om politikk. Spesifikt er dette studiet inspirert av Kari Palonens tenkning om hvordan tid- og rom-dimensjoner i begreper om politikk har blitt avgjort opp gjennom historien.

Palonens arbeid, best presentert i hans bok *The Struggle with Time: A Conceptual History of 'Politics' as an Activity* og i artikkelen "Two Concepts of Politics: Conceptual History and Present Controversies", representerer en av de mest systematiske forsøkene på å skrive begrepshistorie om moderne begrep om politikk (Palonen 2006a,b). Palonen hevder at alle moderne begreper om politikk er variasjoner av to grunnleggende begreper: politikk som en romlig avgrenset sfære, og politikk som en aktivitet som organiserer kontingens tidsmessig. Palonens tilnærming til

meningsfull uenighet i mange debatter. En annen mulighet, understreket av Wivel i en 'how to' artikkel om å skrive en IR-klassiker, er at en først bør formulere en enhetlig og enkel teori for deretter å forsvare den mot alle komplikasjoner, med alle midler, i et par tiår (Wivel 2009). Wæver ser ut til å ha inntatt den siste posisjonen når det gjelder talehandlinger som kjernen i ST (Wæver 2011), men bidrar samtidig til begrepsmessig spredning når han konspirerer med Buzan for å utvikle det urealiserte potensialet i begrepene som er bygget på den opprinnelige formuleringen (Buzan og Wæver 2009).

⁶ For en gjennomgang av politikkbegrepets historie i statsvitenskapen, se Gunnell (1993) og Sartori (1973). For en kartlegging av den diakroniske utviklingen av ord i 'polis-familien' i det engelske språket, se Heidenheimer (1986).

begreperne om politikk er inspirert av Koselleck, som fremholder at sosiale og politiske konsepter alltid artikulere et 'erfaringsrom' (*Erfahrungsraum*) og en 'forventningshorisont' (*Erwartungshorizont*) (Koselleck 1985: 267ff). I likhet med Koselleck argumenterer Palonen for at et begrep om politikk som fremhever fremskritt og bevegelse (f.eks. 'politikk som aktivitet') ofte fremhæves på bekostning af ideen om politikk som en romlig avgrenset sfære.

Vår studie fokuserer også på begrepets tidsmessige (forandring og bevegelse mot nye fremtider)⁷ og romlige logikk (stabilitet og segmentering av enkelte romlige strukturer). Men der Palonen baserer seg på studier av politisk teori og praktisk politikk, inkluderer vi de 83 akademiske artiklene om sikkerhetiseringsteori nevnt i figur 1. Selv om denne artikkelen fokuserer spesifikt på studier av sikkerhetisering, representerer de fleste bidragene her også innspill i andre debatter: i bredere debatter om sikkerhet, risiko, krig, klimaendringer, migrasjon, etc., eller i debatter om meta-teori og metodologi (talehandlinger, diskurs, kommunikative systemer osv). Så selv om denne artikkelen konsentrerer seg om de varierende og spesifikke meningene av 'politikk' i sikkerhetiseringsstudier, vil både bredere sikkerhetsstudier og nabodisipliner som filosofi og sosiologi sees som kontekster som nødvendigvis dreier oppmerksomhet vekk fra dette kjerneområdet: Artiklens analyseobjekt er debatter om ST innom sikkerhetiseringsstudier – men en rekke af artiklens analytiske poenger fremkommer ved at denne snevre debatt perspektiveres til parallelle debatter i nabodisipliner.

I den kommende analysen identifiserer vi tre *samtaler* om politikk indenfor studier av sikkerhetisering – to angående politikk som en aktivitet (med vekt på tid) og én angående politikk som en sfære (med vekt på rom). Historisk har Internasjonal Politikk-disciplinen – især

⁷ Vi inkluderer både hvad nogle tilnærminger betegner som begreper om 'the political' (det, der åbner det sociale op) og begreper om 'politics' (processer, der søger at lukke ned, hvad der er blevet åbnet op). Selv for de tilgange, der finder skellet afgørende, er de to begreber gensidigt afhængige (cf. Mouffe 2005; Torfing, 1999).

retrospektivt – været organisert omkring en række store debatter. I det nye årtusinde synes de store debatter om store uenigheder at være afløst af en række mindre debatter, hvor man taler med dem man *nesten* er enige med (Wæver, 2010b). På et overordnet nivå er kartleggingsøvelsen i denne artikkeln ikke bare et bidrag til forståelse av de ulike begrepene om politikk i ST: Artikelens identifikasjon af de tre underliggende samtaler om politikk er samtidig et forsøg på at gentegne kartet på en måte, der inviterer til nye debatter med mer tradisjonelle tilnærminger til studiet av sikkerhet og internasjonale relasjoner.

Samtaler om politikk rundt sikkerhetiseringsteorien

De tre samtalene om politikk som identifiseres i denne delen er organisert for å reflektere én samtale om politikk som meningsproduksjon, én samtale om politikk som en moderne institusjonell organisering og en tredje samtale om politikk som et spørsmål om etisk vitenskap. Mens den første og tredje samtalen refererer til politikk som en aktivitet som involverer ulike aktører, sees politikk i den andre samtalen som tett knyttet til samfunnets institusjonelle/romlige styringsstrukturer – staten, offentligheten, det politiske felt, sfærer, sektorer eller funksjoner.⁸ Under følger en presentasjon av hver av disse tre samtalene.

⁸ De fleste forfatterne deltar i mer enn én av disse samtalene, og støtter seg derfor i sin analyse enten på mer enn ett begrep om politikkeller på et begrep som er posisjonert i opposisjon til andre forfattere i mer enn én av samtalene vi identifiserer. De tre samtalene overlapper selvsagt hverandre delvis, i og med at alle er artikulert i forhold til formuleringen av ST hos Wæver (1989; 1995) og hos Buzan m.fl. (1998). Da målet med denne artikkelen nettopp er å omstille debatten om ST slik den har utviklet seg gjennom disse tekstene, forsøker vi ikke å påpeke eventuelt samsvar mellom posisjoner inntatt av individuelle forfattere på tvers av disse samtalene. Dette plasserer åpenbart Ole Wæver i en privilegert posisjon gjennom fremstillingen i vår artikkel.

Den første samtalen om politikk: Produksjon av mening – viljesterke handlinger, interaksjon eller strukturelle prosesser

I den første samtalen forstås politikk som en aktivitet – en pågående produksjon av mening og identitet. Mening – og dermed politikk – skrives, omskrives og utfordres konstant, og er derfor noe grunnleggende ustabilt. I motsetning til en institusjonell forståelse av politikk (jf. den andre samtalen presentert nedenfor), er oppmerksomheten i denne samtalen rettet mot temporalitet: Politikk er en *aktivitet* som rekonfigurerer forholdet mellom fortid og fremtid.

Innenfor sikkerhetiseringsstudier har denne forståelsen av ‘politikk som en aktivitet’ åpnet for en samtale om intensjonaliteten i en talehandling vis-à-vis dens prosessuelle og strukturelle karakter. Tre posisjoner kan trekkes frem som tydelige i denne samtalen om politik, mening og skabelsen af forandring: én som observerer politikk som subjektets viljesterke handling, en annen som vektlegger intersubjektiv produksjon av mening og politikk og en tredje som vektlegger prosesser fremfor bevisste handlinger.

Den første posisjonen i denne samtalen tolker sikkerhetisering som en desisjonistisk talehandling som påtvinger aktørens vilje: Som i en karikatur av Carl Schmitt, ser den suverene stemme ut til å – selvrefererende – erklære unntakstilstand.⁹ Ifølge denne tolkningen er talehandlingen

⁹ Denne første posisjonen eksisterer primært i debatter som en stråmann: Mest sentralt er det slik Blazacq (2005: 177) tolker KS, som et springbrett til å presentere sin alternative teori om sikkerhetisering. For tolkninger av relasjonene mellom Schmitt og københavnerskolen som er som er mer nyansert men likevel understreker disse tilbøyelighetene, se Huysmanns (1998) og Williams (2003). En spesiell versjon av denne første posisjonen kan finnes hos Behnke (2006), hvis omfavnelser av Schmitt ser ut til å utstrekke seg til den normative implikasjonen at konflikter bør la de sterke utøve sin vilje.

sikkerhetisering en viljesterk handling: unntakstilstanden blir produsert *i* uttalelsen, og denne illokusjonære handlingen¹⁰ utføres unilateralt av den sikkerhetiserende aktøren. Sikkerhetspolitikk er hermed redusert til påtvingelse av vilje, og politikken ligger derfor i motivasjonen hos den opprinnelige taler/forfatter. Etter denne tolkningen er sikkerhetisering en handling som mottas av et publikum utenfor talehandlingen; et publikum som ikke tar del i meningsproduksjonen. Vellykkethet forstås som en *effekt* av talehandlingen, noe som kan atskilles fra talerens *intensjon* og dermed evalueres.¹¹

I opposisjon til denne forståelsen av sikkerhetisering som en bevisst handling finner vi en posisjon som avviser at det er relevant og/eller mulig å avdekke isolerte intensjoner til individer og institusjoner på en meningsfull måte. Politikk sees som en aktivitet hvor politikkenes dynamikk og performative effekter blir definert intersubjektivt. Intensjonene som er verdt å analysere finnes i *tekster*, ikke hos *forfattere* (Skinner 2002: 97). Intensjoner og handlinger er bare meningsfulle i en intersubjektivt definert kontekst: i relasjon til andre tekster. I tilsvarende ordelag forsøker Wæver å tilrettelegge for et performativt sikkerhetiseringsbegrep ved å definere sikkerhetisering som en handling hvis meningsproduserende kraft og effekt er forhandlet fram intersubjektivt. Ifølge Wæver, som insisterer på at teorien hans i dette er utformet i tråd med Arendts syn, er politikk *kollektiv* meningsproduksjon: Den illokusjonære handlingen sikkerhetisering blir ikke 'fullført' av

¹⁰ En illokusjonær handling er definert som 'det som gjøres *med* å si noe', som for eksempel med å gi en advarsel. En slik handling står i motsetning til en perlokusjonær handling, som er definert av 'det som kan skje *som følge av* å si noe' (Austin 1962; Skinner 2002: 104).

¹¹ Se Franke og Jasper (2008) for et eksempel på en artikkel som teoretisk utvikler og forsvaret denne forståelsen av talehandling og sikkerhetisering.

den sikkerhetiserende aktøren alene, og kan kun forstås i sammenheng med dens intersubjektivt definerte kontekst (Wæver, 2009a, 2011).¹²

På den ene side er forandring en sentral del av et slikt begrep om politikk: politikk ses som *samhandling*. På den anden side bliver fokus på forandring *udenom* sikkerhetsbegreppet: på den forandring, som udspiller sig i kraft af sikkerhetisering. Det analytiske fokuset låses fast på en bestemt talehandling: sikkerhetisering. Dermed prioriteres stabilitet i mening over konflikter når det gjelder lige præcis sikkerhetsbegreppet. At det analytiske fokuset er på den spesifikke *formen* handlingen har (og på de distinksjonene dette produserer) betyr at hvordan denne formen kan være i konflikt med andre former nødvendigvis blir et sekundært fokus.¹³

Den tredje posisjonen i denne samtalen vektlegger strukturelle prosesser fremfor handling og samhandling i sitt begrep om politikk. Et eksempel på en slik posisjon er Thierry Balzacqs (2005) alternative ST, som bygger på en kritikk av KS for dens svake forståelse av ikke-diskursive maktstrukturer. I denne Bourdieuiske tolkningen avhenger politikk av *habitus* i sikkerhetsmiljøers spesifikke strukturer. Ved å fokusere på de detaljerte prosessene som reproducerer disse strukturene – i stedet for på diskursiv maktkamp, performativitet og handlinger – blir studieobjektet de grunnleggende vanskelige forutsetningene for politikk nemlig en grunnleggende stabilitet i mening.

Oppsummert forstår alle de tre posisjonene i denne samtalen politikk som en aktivitet, men er uenige om hvilken betydning og analytisk status som skal tillegges viljesterke handlinger og aktører. Der den første posisjonen sporer mening og endring til motivasjonen til en aktør, fokuserer

¹² En ekstrem versjon av dette intersubjektive perspektivet på meningsproduksjon er den Habermasiske forståelsen av dialog som fri for tvang (jf. Williams 2003: 522f).

¹³ Jf. (Koselleck 1996; Pocock 1996).

den andre posisjonen på intertekstuell og intersubjektiv forståelse av den 'intensjonelle' handlingen. En tredje posisjon lokaliserer politikk, endring og mening i strukturer og prosesser.¹⁴

Sett i sammenheng med debatten slik den utfolder seg innen samfunnsvitenskapelig teori mer generelt, fremstår denne samtalen innenfor sikkerhetsstudier som spesielt polarisert: Pierre Bourdieu (1977) vil i et bredere landskap representere en mer forsiktig måte å løsrive seg fra strukturell determinisme. Motsatt behandler Ernesto Laclau og Chantal Mouffe (1985) det Gramsciske hegemonibegrepet ved hjelp av Foucault og Derrida for å gi forrang til politikk forstått som konstitueringen av det sosiale (Torfing 1999). Poenget her er at disse posisjonene tas til det ekstreme i samtalene om sikkerhetisering: Selv dersom distribusjonen av kapital på et felt privilegerer strukturell reproduksjon hos Bourdieu, vil det fortsatt være plass til den 'sosiale magien' som tillegges aktører (Bourdieu 1977). Å gi politikken forrang impliserer riktignok et begrep om politikk som *likner*, men likevel er *distinkt* fra Schmitts begrep om politikk (Mouffe 1999). Og uansett vekten på politisk handling vil ingen handling noensinde kunne sette sig igennem til at være helt enerådende: De frembringer alltid anti-hegemoniske prosjekter (Laclau og Mouffe 1985). Denne første samtalen om ST kunne bringes videre ved at gjøre de Schmittske og Bourdieuske positioner mindre polariserede. Dette ville give anledning til mere nuanserede forsøg på at begrepsliggøre struktur og handling – forsøg, som nødvendigvis ville nærme sig Skinner's fokus på intertekstuel og intersubjektiv forhandling af mening.

¹⁴ Hyusman (2011), Stritzel (2011) og Guzzini (2011) kan alle leses som bidrag til denne samtalen: Huysmans forsøker å identifisere bare *noen* handlinger i det som hovedsakelig er en forståelse av sikkerhet som en pågående prosess. Stritzel foreslår et begrepsmessig rammeverk for å spesifisere fordelingen av politikk mellom strukturelementer og handlingselementer. Guzzini argumenterer for hvordan en kan kartlegge og spore prosesser uten å tilskrive seg en positivistisk forståelse av årsak og virkning.

Den andre samtalen om politikk: Moderne organisering av sosialt rom – funksjonalisme, differensiering eller utdatert

I den andre samtalen henviser politikk til den sosiale organiseringen av rom – en sektor, et system, det offentlige rom – i en bestemt historisk kontekst. Selv om denne samtalen defineres av sitt fokus på rom, finnes det åpenbart også tidsmessige aspekter av denne forståelsen av politikk. Ved å understreke sosialt segmenterte erfaringsstrukturer prioriterer den likevel stabilitet fremfor endring, og uttrykker dermed en alternativ form for temporalitet. Hermed åpnes for tre posisjoner, atskilt av i hvilken grad meningen av begrepene politikk og sikkerhet forstås som kontekstuel bundet til moderniteten og til en særskilt moderne form for sosial organisering: nasjonalstaten.

Den første posisjonen er forbundet med Durkheim, Easton og Weber, som beskrev og avgrenset det politiske som kollektivt bindende avgjørelser om allokering av verdier i samfunnet (Easton 1960: 125ff). Disse forfatterne var opptatt av hvordan orden dannes for å holde samfunnet integrert, selv når det differensierer sine funksjoner internt. Innen IR er denne forståelsen av politikk blant annet representert ved den 'nyrealistiske' teorien til Kenneth Waltz, som innebærer en strukturell og systemisk tolkning av funksjonell differensiering (Waltz 1979).¹⁵ Men, som det har blitt påpekt, opererer teorien til Waltz likevel helt og holdent innenfor politikkens funksjon, og i sitt forsøk på å se 'det internasjonale' som et system i seg selv heller den mot å ignorere de 'differensielle aspektene' av funksjonell teori (Albert og Buzan 2010).

Den andre tolkningen av politikk som en romlig avgrenset sfære gjør denne avgrensningen på det diskursive og kommunikative planet, fremfor i en pre-diskursiv sosial 'virkelighet'. Forståelsen som

¹⁵ Waltz vedgår å være inspirert av funksjonalistiske tenkere, særlig Durkheim, i sin formulering av det internasjonale systemet (Waltz 1979).

kommer til uttrykk i arbeidet til Niklas Luhmann eksemplifiserer dette: Med Parsons som utgangspunkt har Luhmann utviklet en postmoderne tolkning av funksjonell differensiering ved å insistere på hvert funksjonssystemets selvrefererende identitet, og fokusert på meningsparadoksene som skapes av at slike selvrefererende systemer interagerer med hverandre. Fokuset på forskjeller og paradokser står i skarp kontrast til Durkheim, Easton og Weber, som særlig søkte å forklare enhet og systemisk orden fremfor de unngåelige paradoksene (Luhmann 1990; 2002). Luhmann deler likevel synet på at funksjonell differensiering er historisk bundet – altså eksplisitt knyttet til moderne kommunikasjon og forskjellig fra tidligere systemer for stratifisering og segmentering.

På et mer generelt nivå opererer store deler av IR med en implisitt logikk om funksjonell differensiering.¹⁶ En slik forståelse er til stede når sektorer, sfærer og temaområder identifiseres som sosiale kategorier og differensieres i egenskap av deres ulike logikk. Når sikkerhetiseringsforskere snakker om et skifte fra 'normal' politikk til 'sikkerhetspolitikk' eller skiller mellom politisk og samfunnsmessig (*societal*) sektor, markeres disse som kvalitativt forskjellige og funksjonelt differensierte (jf. Wæver m. fl. 1993). På tross av disse åpenbare sporene er det teoretiske grunnlaget for funksjonell differensiering sjelden blitt forklart; ei heller de analytiske implikasjonene (for et unntak, se Albert og Buzan 2011).

I ST er skillet mellom normal politikk og sikkerhetspolitikk av fundamental betydning og har en klar funksjonell karakter. Wæver (2003b) knytter i sin begrepshistorie om sikkerhet talehandlingen sikkerhetisering til moderniteten og fremveksten av nasjonalstaten: Sikkerhetisering er en styringspraksis eller en type talehandling som karakteriseres av en særskilt moderne form for

¹⁶ For en systematisk gjennomgang, se Albert og Buzan (2010, 2011).

politisk kommunikasjon.¹⁷ Mer spesifikt, mener vi, kan ST leses som å befatte seg med å spesifisere det Luhmann ville referert til som de viktigste *kodene for sikkerhetskommunikasjon*: distinksjonene mellom normal politikk og sikkerhetspolitikk, og mellom det eksepsjonelle og det ikke-eksepsjonelle. Ved å adoptere denne terminologien legger ST seg tilsynelatende tett opp mot Carl Schmitt, i den forstand at den peker på det eksepsjonelle som avgjørende for å avgrense politikk. Men det er verdt å merke seg at det eksepsjonelle i ST er plassert 'på den andre siden' av politikken, sammenliknet med Schmitt. I ST blir unntakstilstanden sett som slutten på normal politikk, mens politikk hos Schmitt kun realiseres i det eksepsjonelle. Schmitts begrep om politikk og begrepet om politikk i ST har dermed lite til felles. Det er heller københavnerskolens begrep om *sikkerhet* som likner Schmitts begrep om *politikk*, med tanke på hvordan det forholder seg til eksepsjonalitet.¹⁸

I denne Luhmannske lesningen av københavnerskolen har sikkerhetspolitikk en funksjonel karakter, definert ved å være avgrenset fra normal politikk. Sikkerhet blir observert som en kommunikativ praksis eller funksjon, som tolkes ulikt innenfor andre funksjonelle systemer (økonomi, miljø, militæret osv). Slik sett er ikke sektorer noe mer enn 'annenhånds observasjoner' av hvordan 'andre argumenterer' (Wæver 1999; se også Eriksson 1999).¹⁹

¹⁷ Albert har overbevisende påpekt muligheten for å gjengi Buzan og Wævers arbeid i Luhmanns vokabular (Albert 1998).

¹⁸ Hansen (2011) foretar en analyse av det begrepsmessige rommet ST gir for politikk bortom det eksepsjonelle. Dette gjøres ved å identifisere mulige strategier for desikkerhetisering ved hjelp av re-politisering. Huysmans har i (2011) større problemer med å finne rom for en type politikk som etterfølger sikkerhetisering.

¹⁹ Albert og Buzan (2011) fremlegger en alternativ tolkning av hvordan en kan konseptualisere sektorer i københavnerskolens rammeverk ved hjelp av Luhmann. Om betydningen av sektorer i KS, se (Buzan 1991; Buzan m.fl. 1998). For en definisjon av sektorer produsert av 'dialekter' av sikkerhetisering, se Wæver (1997: 356).

Den tredje posisjonen i denne samtalen beskjeftiger seg kritisk med selve ideen om politikk som knyttet til moderne organisering av rom. Denne posisjonen adresserer utstrekningen af den logikken, som ST fokuserer på: Hvor langt kan denne forståelsen av politikk strekkes over tid (historie) og rom (territorium, kultur) og fortsatt produsere meningsfull analyse?

Som Huysmans argumenterer for, gjør den konseptuelle neksusen mellom begrepet sikkerhetisering og en bestemt type krisetenkning teorien uegnet til å forstå politisk forandring utover dens moderne 'form' (Huysmans 2006: 22–29). Han og andre påpeker at sikkerhetslogikk og politisk praksis alltid er i endring, og at distinksjonen mellom eksepsjonelle og ikke-eksepsjonelle tiltak dermed mangler relevans eller produktivitet i forhold til dagens håndtering av risiko og usikkerhet (Aradau, 2004; Bigo, 2002; Huysmans, 2006; Williams, 2003; Stritzel, 2011). Denne kritikken blir tatt videre av forskere som fokuserer på begrepet risiko, som gjerne argumenterer med at praksiser for risikostyring har blitt viktige for å forstå sikkerhetspolitikk og at denne utviklingen utfordrer hvordan vi oppfatter internasjonale trusler og sikkerhet (Aradau og van Munster 2007; Aradau og van Munster 2008; Petersen 2011; Rasmussen 2006). Michael C Williams ser denne debatten som et spørsmål om kontekstualisering, og påpeker det normative dilemmaet som oppstår ved anvendelse et så vidt sikkerhetsbegrep (Williams, 2011). Han reaktiverer dermed københavnerskolens opprinnelige argument for å innta en posisjon mellom et tradisjonelt og et utvidet sikkerhetsbegrep i formuleringen av ST.²⁰

Andre forskere har utforsket rekkevidden av ST og den funksjonalistiske forståelsen ved å påpeke de geografiske og kulturelle begrensningene i begrepet sikkerhetisering: For det første at ST er best

²⁰ Særlig Aradau har jobbet med å utvikle en helhetlig strategi for politikk under disse (postmoderne) forholdene (Aradau 2004; 2006). Jf. diskussionen under i denne artikkelen og iøvrigt kritikken i *Journal of International Relations and Development* 9(1).

egnet til å forstå politikk basert på en vestlig forståelse av legitimitet og makt, og for det andre hvordan sikkerhetisering kan eller bør gjøres mer sensitivt i forhold til andre typer politikk med andre politiske koder (Vuori 2003; Wilkinson 2007; jf. Sheikh 2005; Stritzel 2011). Ser man bortom debatten om ST forekommer en koppling af post-kolonialisme og ST at være en opplagt mulighet for at videreutvikle denne samtalen ²¹

Den tredje samtalen om politikk: Etisk vitenskap – dekonstruksjon, emansipasjon eller pragmatisme

Som i den første samtalen konseptualiseres politikk i den tredje samtalen som en aktivitet. Men den spesifikke aktiviteten som opptar den tredje samtalen omhandler det politiske i artikuleringen av etikk og vitenskap. Der den første samtalen diskuterte temporalitet/endring som en egenskap ved det som studeres, er denne samtalen karakterisert av selvrefleksjon over det vitenskapelige synet på forandring og fremgang. Flertallet av forfatterne engasjert i denne samtalen vil insistere på at normative standpunkter, og dermed ideer om hva som utgjør positiv politisk forandring, alltid vil være involvert i en studie av politikk. Tilnærmingene her er likevel uenige om hvordan forskning bør eller kan påvirke fremtidens politikk. Samtalen handler altså om avgrensning af rommet for politisk/normativt forsvarlig vitenskapelig handling.

I en posisjon i denne samtalen finner vi en rekke poststrukturalistiske studier, vanligvis inspirert av Derrida og Foucault, som hovedsakelig er opptatt av konstruksjonen av sikkerhetsidentiteter og

²¹ Kinnwall og Nesbitt-Larkin (2010) og Kaya (2009) er nyere forsøk på at kopple ST og postkolonialisme – men begge fokuserer spesifikt på de post-koloniale forhandlingene slik de utspiller seg på europeisk jord innem migrations- og integrationsforhold. Se Bilgin (2011) om problematikken sett fra et vitenskapssosiologisk perspektiv. For en diskusjon af forholdet mellom postkolonialisme og bredere sikkerhetsstudier, se Barkawi og Laffey 2006; Bilgin 2008; Darby 2009; Salter 2007).

etablerte meningshierarkier: Anti-essentialistiske filosofiske utgangspunkter finnes i arbeidet til Hansen (2000; 2006), Huysmans (2006), Campbell (1992) og mange andre. Disse forfatterne forsøker å avdekke svakheter og universelle påstander gjennom å utforske modernitetens paradokser (jf. Wæver 1995: fn. 19). Dette bidrar til å definere en motstandspolitikk.

Denne poststrukturalistiske analytiske strategien forkaster likevel ikke universalismen fullstendig. Den erstatter moderne etikk med en ontologi som finner frihet i å privilegere marginaliserte praksiser (Cochran 1999) – men det å 'privilegere marginen' er i seg selv en regel like universell som noen. Problemet er at enhver slik privilegering nødvendigvis produserer sin egen marginalisering som analytikerens må ta ansvar for (Frello 2005; Gad 2009).

Den andre posisjonen i denne samtalen utgjøres av forfattere tilknyttet og inspirert av kritiske sikkerhetsstudier (Aradau og van Munster 2008; Booth 1991; Wyn Jones 1999). I likhet med poststrukturalistene er de opptatt av marginaliserte grupper. Disse studiene fremmer likevel ikke den samme anti-essentialistisk holdningen, da de gjerne definerer a priori enten det som står på spill politisk (Aradau 2006: 82) eller hvem de marginaliserte gruppene/subjektene er (Booth 1991: 319–321; Wyn Jones 1999: 166).²² Disse studiene knytter seg eksplisitt til den politiske strategien som må være implisert i enhver kritisk tilnærming til sikkerhet. De påpeker den politiske performativiteten og analytikerens ansvar, og foreslår ofte alternative strategier. Én innvending mot slike evalueringer er at de reduserer vitenskapelige argumenter til derivater av normativ posisjonering.²³

²² For en utmerket kritikk av denne posisjonen, se Huysmans (2006: kapittel 3).

²³ Floyd (2007; 2011) står for en ekstrem versjon av denne posisjonen. Basert på analytisk filosofi forsøker hun å etablere et rammeverk for å avgjøre om en spesifikk sikkerhetisering (for eksempel 'human security' eller klimasikkerhet) er noe positivt eller negativt.

En tredje posisjon uttrykkes av Williams, Tjalve, Lebow, Scheuerman og andre i deres nytolkning av klassisk realisme og den politiske teorien til Hobbes, Rousseau, Morgenthau, Niebuhr og Schmitt (Scheuerman 1999; 2009; Tjalve 2008; Williams 1996; 2001; 2005a).²⁴ Denne tilnærmingen til sikkerhet er på den ene siden åpent normativ, da den ønsker å undersøke gode og dårlige implikasjoner av innflytelsesrike ideer i politisk teori. På den andre siden fastholder den en anti-essentialistisk forståelse av språk og politikk, da den nekter for at disse implikasjonene gjelder teoriene sett isolert fra omverdenen som de beskriver. Disse bidragene understreker behovet for konstant beskrivelse og nytolkning av historiske tekster, for å vise oss deres nye politiske karakter og potensial: Oppgaven er ikke å oppnå en mer sann forståelse enn forfatterens originale intensjoner, men å tildele disse tekstene nye sannheter som kanskje kan åpne for nye politiske praksiser.²⁵ Slik sett nærmer deres syn på forholdet mellom vitenskap og politikk seg den filosofiske oppgaven med å eksperimentere med tekster og vise potensialet deres, som fremsatt av Rorty (1989).²⁶ Tjalve (2011) er et godt eksempel på en slik tilnærming. Gjennom en nylesning av realismen og republikanismen, utvikler hun alternative politiske strategier for å engasjere allmennheten i sikkerhetspolitikk.

Denne pragmatiske normative posisjonen synes å være oversatt til Wævers ST på en svært abstrakt måte: På den ene siden, når sikkerhet sees som et middel for å etablere det normale i normal politikk, blir det å begrense talehandlingen sikkerhetisering den viktigste normative oppgaven (jf. Wæver 2000: 285). På den andre siden er denne preferansen for avsikkerhetisering og ikke-sikkerhet kun en utgangsposisjon, før en tar fatt på en analyse av det faktiske strategiske landskapet:

²⁴ Se også Williams for en liknende, men kritisk tolkning av klassisk nykonservativ tankegang (Williams 2005b).

²⁵ Jf. Williams' tolkning av for eksempel Hobbes (Williams 1996).

²⁶ Williams er generelt mer forsiktig med å bedømme den normative verdi av disse praksisene, men han og Tjalve ser ut til å dele idealet om liberaldemokratiske institusjoner som et etisk grunnlag (Williams 2005a).

ST utelukker ikke at sikkerhetisering, i enkelte tilfeller, kan rettferdiggjøres normativt. Om en tolker dette som pragmatisme, ser det ut til å være mer på spill for Wæver enn for de to ovennevnte oppfordringer til handling: Mens kritiske sikkerhetsstudier kan se seg fornøyd med å inneha en utelukkende opposisjonell posisjon, og mens det som kan betegnes som 'hovedtyngden av poststrukturalister innen IR', muligens kan se seg fornøyd med å 'skrive i margenen av sikkerhetsstudier' (Neumann's (1999: 31) karakteristik af Ashley & Walker 1990; Der Derian og Shapiro 1989; Ashley 1989), ser ST ut til å være formulert på en måte som setter den i stand til å utfordre hovedretningene på en måte som ikke kun oppfattes som støy i tilhørerens øre (Neumann 1999: 31). Dette utgjør selvsagt en alvorlig risiko, ettersom en ikke kan kontrollere hva andre gjør med teksten en selv produserer (Derrida 1988).

Wæver ønsker at følge Arendt ved å insistere på at 'selv i de mørkeste tider har vi rett til å forvente en viss grad av opplysning' (Arendt 1970: ix; Wæver 2004b; 2010a). Fra dette perspektivet må sikkerhetiseringseksperterens talehandling fenge et publikum for å kunne lykkes. Den normative verdi af handlingen kan dermed ikke endegyldigt fastslås før den gjennomføres (Wæver 1995: 76). Det normative prosjektet må i hvert tilfelle avhenge av en strategisk analyse av det politiske landskapet en skal gripe inn i (jf. Taureck 2006; Wæver 2000). Her – og kanskje særlig i sikkerhetsstudier – tar den ironiske tilnærmingen beskrevet av Rorty (1989) form som et seriøst engasjement med analytikerens posisjon (Wæver 1995: 75, jf. fn. 79). Ikke abstrakt, men i forhold til den spesifikke problematikken en har for hånden: En intervensjon i en dødelig konflikt bør være betimelig og presis, fremfor prinsipiell (jf. Wæver 2009b).

Konklusjon

Denne artikkelen har gjennomgått debattene om sikkerhetisering og reorganisert dem med tanke på hvilken mening som tillegges 'politikk'. Uenighetene former tre samtaler, som hver består av tre posisjoner angående begrepets mening:

- Én samtale tar utgangspunkt i at politikk handler om konfliktfylt meningsproduksjon, uten å enes om hvordan mening produseres: En Schmittiansk tolkning av Austin reduserer politikk til påtvingelsen av en subjektiv vilje. En Bourdieuiske tolkning reduserer politikk til strukturelt betingede prosesser. En tolkning med Skinner og Arendt gir på sin side rom for et begrep om politikk basert på intersubjektiv meningsproduksjon.
- En annen samtale tar utgangspunkt i et syn på politikk og sikkerhet som modernitetens funksjoner, men uten å enes om i hvilken grad dette gjør seg gjeldende: Et modernistisk perspektiv ser politikk og sikkerhet som funksjonelt tilknyttet et helhetlig sosialt system. Et Luhmannsk perspektiv ser dem som funksjonelt differensierte og selvrefererende systemer. Og postmodernistiske og postkoloniale perspektiv undersøker (de temporale eller geografisk-kulturelle) grensene for sikkerhet og politikk i sin moderne konfigurasjon.
- En tredje samtale tar utgangspunkt i at vitenskap ikke kan utføres utenfor politikken, uten å enes om hvordan vitenskap da kan utføres etisk: En poststrukturalistisk posisjon fastholder at akademisk arbeid bør bidra til dekonstruksjon og unaturliggjøring av eksisterende strukturer, da dette vil privilegere de hittil marginaliserte. En kritisk posisjon hevder at det bør bidra til revolusjonær frigjøring av de undertrykte fra eksisterende strukturer. En pragmatisk posisjon jobber kirurgisk for å reformere de eksisterende strukturene til praktisk nytte for de svake.

I et bredere perspektiv inviterer disse ulike forståelsene av politikk – representert ved samtalene som former debattene om sikkerhetisering – til nok en samtale: En samtale med fjernere slektninger innen IR, de såkalte tradisjonelistene. ST var i utgangspunktet formulert for å delta i en slik samtale, ved å utvide begrepet sikkerhet uten å utvanne det. Debattene som kartlegges her har derimot hovedsaklig opptatt akademikere og posisjoner hvis uenigheter for utenforstående blir overskygget av likhetene. Deres 'reflektivisme' plasserer landskapet langt utenfor enhver horisont som er verdt å bry seg med for dem som insiterer på et sikkerhetsbegrep tett knyttet til staten og militærmakt.

Selve oppløsningen av en tilsynelatende samlet posisjon – det som i et tradisjonalistisk perspektiv kunne fremstå som *én* sikkerhetiseringsteori – i flere samtaler har produsert en rekke politikkbegreper. Hver av disse samtalene anvender politikkbegreper som er kjente, ikke bare for deltakerne i samtalene, men også for mer tradisjonelle tilnærminger til sikkerhetspolitikk. For det første muliggjør et fokus på at konsekvensene av sikkerhetiseringsforsøk ikke er kjente på forhånd å flytte oppmerksomheten tilbake dit den bør være, ifølge klassisk realisme; altså til politikerens ansvar for konsekvensene av egne handlinger ved beslutning under uklarhet. For det andre understreker diskusjonen om funksjonell differensiering forskjellene, men også likhetene mellom realismen og enkelte relativistiske forståelser av politikk og sikkerhet. Denne likheten åpner for en samtale mellom de som mener at differensiering tjener systemets funksjon som helhet og de som mener at differensiering produserer selvrefererende systemer. For det tredje kan en politisk strategi som er pragmatisk og tilpasset mottakeren ha bedre mulighet til å oppnå endring enn fundamentale, filosofiske eller politiske frontalangrep.

Afslutningsvis skal nevnes endnu en invitasjon, der nylig er formulert: Kanskje ST *som en teori* være et godt 'samtaleemne' i enda en forbindelse. Wæver (2009) foreslo nylig at oppmerksomme hvordan nyrealismens nestor, Kenneth Waltz, i *Theory of International Politics* (1979) presenterer

en teori om hva som utgjør en teori. I hans artikkel om Waltz' teori om teori argumenterer Wæver, etter Waltz, med at ” theories are ‘also artistic creations... ’” og at en teori derfor ”has an inescapable perspectivism” (Wæver 2009: 206). Teorier er “not reality; they construct a reality” (ibid.), hevder Wæver, og fortsetter med å anvende Waltz til å pragmatisk fremsette ” the *political necessity of theory*” (ibid.: 202; kursiv i original). En ny samtale kan begynne hvis denne invitasjonen til å *formulere* teori – snarere end at udlede teorier af empiri eller af filosofiske posisjoner – tas opp av både realister og ’reflektivister’. En sådan samtale vil uvægerligt også handle om de enkelte teoriers politiske virkning (Wæver 2011).

Litteratur

- Albert, Mathias (1998) «Security as Boundary Function: Changing Identities and 'Securitization'», *International Journal of Peace Studies*, 3(1): 23-46.
- Albert, Mathias and Barry Buzan (2010) «Differentiation: A sociological approach to international relations theory», *European Journal of International Relations*, (16): 315-337.
- Albert, Mathias and Barry Buzan (2011) «Securitization, Sectors and Functional Differentiation», *Security Dialogue*, 42(4-5): 413-426
- Aradau, Claudia and Rens van Munster (2008) «Insuring terrorism, assuring subjects, ensuring normality: The politics of risk after 9/11», *Alternatives*, 33(2): 191-210.
- Aradau, Claudia (2004) «Security and the democratic scene: desecuritization and emancipation», *Journal of International Relations and Development*, 7(4): 388-413.
- Aradau, Claudia (2006a) «Limits of security, limits of politics? A response», *Journal of International Relations and Development*, 9(1): 81-90.
- Aradau, Claudia and Rens van Munster (2006b) *In the name of politics: governing terrorism through risk*, City.
- Aradau, Claudia and Rens van Munster (2007) «Governing Terrorism Through Risk: Taking Precautions, (un)Knowing the Future», *European Journal of International Relations* 13(1): 89–115.
- Arendt, Hannah (1970) *Men in dark times*. London: Cape.

- Ashley, Richard K. (1989) «Living on Border Lines: Man, Poststructuralism, and War», in James Der Derian and Michael Shapiro (eds) *International/Intertextual Relations: postmodern readings of world politics*. New York: Lexington pp. 259-321
- Ashley, R. K. and Walker, R. B. J. (1990) «Introduction: Speaking the Language of Exile: Dissident Thought in International Studies» *International Studies Quarterly*, (34):3, 259-268.
- Austin, John L. (1962) *How to Do Things with Words*. Cambridge: Harvard University Press.
- Balzacq, Thierry (2005) «The Three Faces of Securitization: Political Agency, Audience and Context», *European Journal of International Relations*, 11(2): 171-201.
- Barkawi, Tarak and Mark Laffey (2006) «The postcolonial moment in security studies» *Review of International Studies* 32(2): 329–352.
- Behnke Andreas (2006) «No way out: desecuritization, emancipation and the eternal return of the political - a reply to Aradau», *Journal of International Relations and Development* 9(1): 62–69.
- Bigo, Didier (2000) «When Two Become One: Internal and External Securitisations in Europe» i Morten Kelstrup og Michael Williams (red.) *International Relations Theory and the Politics of European Integration*. London og New York: Routledge (171-203).
- Bigo, Didier (2002) «Security and Immigration: Toward a Critique of the Governmentality of Unease», *Alternatives: Global, Local, Political* 27(1): 63-92.
- Bilgin, Pinar (2008) «Thinking past 'Western' IR? », *Third World Quarterly* 29(1): 5–23.

- Bilgin, Pinar (2011) «Politics of Studying Securitization? Copenhagen School in Turkey», *Security Dialogue*, 42(4-5): 399-412.
- Booth, Ken (1991) «Security and Emancipation», *Review of International Studies*, 17(4): 313-327.
- Bourdieu, Pierre (1977) *Outline of a Theory of Practice*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Burgess, Peter & Sissel Haugdal Jore (2008) «The influence of Globalization on Societal Security: The Norwegian Context», PRIO briefing paper, 4/2008
- Buzan, Barry (1991) *People, States and Fear: An Agenda for International Security Studies in the Post-Cold War Era*. London: Harvester Wheatsheaf.
- Buzan, Barry and Ole Wæver (2009) «Macrosecuritisation and security constellations: reconsidering scale in securitisation theory», *Review of International Studies*, 35(2): 253-276.
- Buzan, Barry & Lene Hansen (2009) *The Evolution of International Security Studies*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Buzan, Barry and Ole Wæver (2003) *Regions and Powers: The Structure of International Security*. Cambridge University Press.
- Buzan, Barry, Jaap de Wilde, and Ole Wæver (1998) *Security: A New Framework for Analysis*. Boulder CO: Lynne Rienner.
- Campbell, David (1992) *Writing Security: United States foreign policy and the policy of identity*. Manchester: Manchester University Press.
- Cochran, Molly (1999) *Normative theory in international relations : a pragmatic approach*. Cambridge, UK ; New York, NY, USA: Cambridge University Press.

- Darby, Phillip (2009) «Recasting Western knowledges about (postcolonial) security», In D. Grenfell & P. James (eds.) *Rethinking Security, War and Violence: Beyond Savage Globalization*. London: Routledge (98–110).
- Derrida, Jacques (1988) *Limited Inc*. Evanston, IL: Northwestern University Press.
- Der Derian, James (1992) *Antidiplomacy. Spies, Terror, Speed, and War*. Cambridge & Oxford: Blackwell.
- Der Derian, James and Michael Shapiro (1989) *International/Intertextual Relations: postmodern readings of world politics*. New York: Lexington
- Easton, David (1960) *The Political System*. New York: Alfred A. Knopf.
- Elbe, Stefan (2006) «Should HIV/AIDS be Securitized? The Ethical Dilemmas Linking HIV/AIDS and Security», *International Studies Quarterly*, 50(1): 119-144.
- Eriksson, Johan (1999) «Observers or Advocates? On the Political Role of Security Analysts», *Cooperation and Conflict*, 34(3): 311-330.
- Floyd, Rita (2011) «Can Securitization Theory be used in Normative Analysis? Towards a Just Securitization Theory», *Security Dialogue*, 42(4-5): 427-440.
- Franke, Ulrich & Ursula Jasper (2008) «On Conditions of Felicity. Rereading Austin for a better understanding of the dynamics between speaker and audience in securitisation theory», *Paper presented at the annual meeting of the ISA's 49th Annual Convention*. Hilton, San Francisco.
- Frello, Birgitta (2005) «Hybriditet: Truende forurening eller kreativ overskridelse» i Bech & Sørensen (red.) *Kultur på kryds og tværs*. Århus: Klim (88-113).

- Gad, Ulrik Pram (2009) «Post-colonial identity in Greenland? When the empire dichotomizes back - bring politics back in», *Journal of Language and Politics*, 8(1): 136-158.
- Gad, Ulrik Pram & Karen Lund Petersen (2011) «Concepts of Politics in Securitization Studies», *Security Dialogue*, 42 (4-5): 315-328.
- Gunnell, John G. (1993) *The descent of political theory, the genealogy of an American vocation*. Chicago: University of Chicago Press
- Guzzini, Stefano (2011) «Securitization as a Causal Mechanism», *Security Dialogue*, 42 (4-5): 329-342
- Hansen, Lene (2000) «The Little Mermaid's Silent Security Dilemma and the Absence of Gender in the Copenhagen School», *Millennium*, 29(2): 285-306.
- Hansen, Lene (2006) *Security as Practice. Discourse Analysis and the Bosnian War*. London: Routledge.
- Hansen L (2011) «Reconstructing desecuritization: The normative-political in the Copenhagen School and directions for how to apply it», *Review of International Studies*, e-Pub ahead of print.
- Heidenheimer, Arnold J. (1986) «Politics, Policy and Policey as Concepts in English and Continental Languages: An Attempt to Explain Divergences», *The Review of Politics*, (48)1: 3-30
- Huysmans, Jef (2006) *The Politics of Insecurity. Fear, migration and asylum in the EU*. London & New York: Routledge.

- Huysmans, Jef (2011) «What is in an Act? On Security Speech Acts and Little Security Nothings», *Security Dialogue* 42(4-5): 371-384.
- Kaliber, A. (2005) «Securing the ground through securitized 'Foreign' policy: The Cyprus case», *Security Dialogue*, 36(3): 319-337.
- Kaya, A. (2009): *Islam, Migration and Integration. The Age of Securitization*, Houndsmill: Palgrave Macmillan
- Kinnwall, Catarina & Paul Nesbitt-Larking (2010) «Security, subjectivity and space in postcolonial Europe: Muslims in the diaspora», *European Security* 38(1): 305–325.
- Koselleck, Reinhart (1985) *Futures Past, On the semantics of Historical Time*. Cambridge: The MIT Press
- Koselleck, Reinhart (1996) «A Response to Comments on the Geschichtliche Grundbegriffe», Washington DC: German Historical Institute: Washington DC, Occasional Paper 15, 59-70.
- Koselleck, Reinhart (2002) *The practice of conceptual history, timing history, spacing concepts*. Stanford: Stanford University Press
- Krause, Keith & Michael C. Williams (1997) *Critical Security Studies*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Laclau, Ernesto, & Chantal Mouffe (1985) *Hegemony and socialist strategy. Towards a radical democratic politics*. London & New York: Verso.
- Luhmann, Niklas (1990) *Political Theory in the Welfare State*. Berlin: Walter de Gruyter.
- Luhmann, Niklas (2002) *Theories of Distinction: redescribing the descriptions of modernity*. Stanford, CA: Stanford University Press.

- Mauer, Victor, & Myriam Dunn Cavelty (red.) (2009) *The Routledge Handbook of Security Studies*.
New York and London: Routledge.
- McDonald, Matt (2008) «Securitization and the Construction of Security», *European Journal of International Relations*, 14(4): 563-587.
- McSweeney, Bill (1996) «Identity and security: Buzan and the Copenhagen school», *Review of International Studies*, 22(1): 81-94.
- Mouffe, Chantal (1999) *The challenge of Carl Schmitt*. London: Verso
- Mouffe C (2005) *On the political*. London: Routledge.
- Neal, Andrew W. (2006) «Foucault in Guantánamo: Towards an Archaeology of the Exception», *Security Dialogue*, 37(1): 31-46.
- Neumann, Iver B. (1999) *The Uses of the Other. 'The East' in European Identity Formation*.
Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Palonen, Kari (2006a) *The struggle with time: a conceptual history of 'politics' as an activity*.
Verlag Munster: Hamburg.
- Palonen, Kari (2006b) «Two Concepts of Politics. Conceptual history and present controversies»
Distinktion. Scandinavian Journal of Social Theory, 12: 11-25
- Petersen, K. L. (2011) *Corporate Risk and National Security Redefined*, London and New York:
Routledge.
- Pocock, J.G.A. (1996) «Concepts and Discourses: A Difference in Culture? Comments on a paper
by Melvin Richter», Occasional Paper no. 15, Washington D.C.: German Historical Institute,
47-58.

- Rasmussen, Mikkel Vedby (2006) *The Risk Society at War. Terror , Technology and Strategy in the Twenty-First Century*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Roe, Paul (2004) «Securitization and Minority Rights: Conditions of Desecuritization», *Security Dialogue*, 35(3): 279-294.
- Roe, Paul (2006) «Reconstructing Identities or Managing Minorities? Desecuritizing Minority Rights: A Response to Jutila», *Security Dialogue*, 37(3): 425-438.
- Roe, Paul (2008) «Actor, Audience(s) and Emergency Measures: Securitization and the UK's Decision to Invade Iraq», *Security Dialogue*, 39(6): 615-635.
- Rorty, Richard (1989) *Contingency, irony, and solidarity*. Cambridge: New York: Cambridge University Press.
- Salter, Mark B. (2007) «On exactitude in disciplinary science: A response to the network manifesto», *Security Dialogue* 38(1): 113–122.
- Sartori, Giovanni (1973) «What is "Politics"», *Political Theory*, (1)1: 5-26.
- Scheuerman, William E. (1999) *Carl Schmitt: the end of law*. Lanham, Md: Rowman & Littlefield.
- Scheuerman, William E. (2009) *Hans Morgenthau : realism and beyond*. Cambridge, UK ; Malden, MA: Polity.
- Sheikh, Mona Kanwal (2005) *Fear for Faith -- Islamism, Security and Conflict Resolution*. University of Copenhagen.
- Skinner, Quentin (2002) *Visions of Politics. Volume I. Regarding Method*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Stritzel, Holger (2006) «Towards a Theory of Securitisation: Copenhagen and Beyond», paper presented at the *46th Annual Convention of the International Studies Association* City, 22 March, 2006.
- Stritzel, Holger (2011) «Security, the Translation», *Security Dialogue* 42(4-5): 343-356.
- Taureck, Rita (2006) «Securitisation Theory and Securitisation Studies», *Journal of International Relations and Development* 9(1): 53-61.
- Tjalve, Vibeke Schou (2008) *Realist strategies of republican peace: Niebuhr, Morgenthau, and the politics of patriotic dissent*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Tjalve, Vibeke Schou (2011) «Designing (De)security: European Exceptionalism, Atlantic Republicanism, and the 'Public Sphere'», *Security Dialogue* 42(4-5): 441-452.
- Torfinn, Jacob (1999) *New Theories of Discourse: Laclau, Mouffe and Zizek*. Oxford: Blackwell Publishers.
- Vouri, Juha (2003) «Security as justification: an analysis of Deng Xiopings speech to the martial law troops in Beijing om the ninth June 1989», *Politiske Studier*, 18): 105-118.
- Vuori, J. A. (2008) «Illocutionary logic and strands of securitization: Applying the theory of securitization to the study of non-democratic political orders», *European Journal of International Relations*, 14(1): 65-99.
- Waltz, Kenneth (1979) *Theory of International Politics*. New York: Random House.
- Wilkinson, Claire (2007) «The Copenhagen School on Tour in Kyrgystan: Is Securitization Theory Useable Outside Europe», *Security Dialogue*, 38(1): 5-25.

- Williams, Michael C. (1996) «Hobbes and International Relations: A Reconsideration», *International Organization*, 50(1): 213-36.
- Williams, Michael C. (1998a) «Comment on the 'Copenhagen Controversy'», *Review of International Studies*, 24(3): 435-441.
- Williams, Michael C. (1998b) «Security and the Politics of Identity», *European Journal of International Relations*, 4(2): 204-225.
- Williams, Michael C. (2001) «The Discipline of the Democratic Peace: Kant, Liberalism and the Social Construction of Security Communities», *Cooperation and Conflict*, 7(4): 525-533.
- Williams, Michael C. (2003) «Words, Images, Enemies: Securitization and International Politics», *International Studies Quarterly*, 47(4): 511-531.
- Williams, Michael C. (2005a) *The realist tradition and the limits of international relations*. New York: Cambridge University Press.
- Williams, Michael C. (2005b) «What is the National Interest? The Neoconservative Challenge in IR Theory», *European Journal of International Relations*, 11(3): 307-337.
- Williams, Michael (2011) «Securitization and the Liberalism of Fear», *Security Dialogue* 42(4-5): 453-464.
- Wivel, Anders (2009) «From Cool to Classic: Learning from 'Waltz 1979'», *Tidsskriftet Politik*, 12(4): 42-47.
- Wyn Jones, Richard (1999) *Security, Strategy and Critical Theory*. London: Lynne Rienner.
- Wæver, Ole, Barry Buzan, Morten Kelstrup and Pierre Lemaitre (1993) *Identity, Migration and the New Security Agenda in Europe*. London: Pinter Publishers.

- Wæver, Ole (1989) «Security, the Speech Act – Analysing the Politics of a word» paper presented at the Research Training Seminar, Sostrup Manor, June 1989.
- Wæver, Ole (1995) «Securitization and Desecuritization» i Lipschutz (red.) *On Security*. New York: Columbia University Press (46-86).
- Wæver, Ole (1997) *Concepts of Security*. Copenhagen: Department of Political Science, University of Copenhagen, PhD Dissertation.
- Wæver, Ole (1999) «Securitizing Sectors? Reply to Eriksson», *Cooperation and Conflict*, 34(3): 334-340.
- Wæver, Ole (2000) «The EU as a security actor: reflections from a pessimistic constructivist on post-sovereign security orders», in Morten Kelstrup & Michael C. Williams (eds.) *International Relations Theory and the Politics of European Integration. Power, Security and Community*. London: Routledge.
- Wæver, Ole (2003a) «Securitization: Taking Stock of a Research Programme», paper presented at the *PIPES*, City, March, 2003.
- Wæver, Ole (2003b) «Security: A Conceptual History for International Relations», paper presented at the *Meeting of the Nordic Political Science Association* City, August, 2003.
- Wæver, Ole (2004a) *Aberystwyth, Paris, Copenhagen. New 'schools' in security theory and their origins between core and periphery*. Montreal: Paper presented at the annual meeting of the International Studies Association 17-20 March 2004.
- Wæver, Ole (2004b) «Ole Wæver's 10», *Tidsskriftet Politik*, 7(4).

- Wæver, Ole (2009a) «Theorising Security Politically. Theories of Securitisation between Socio-Linguistic Pragmatics and Prescriptive Philosophy», *Unpublished draft manuscript presented to the International Relations group*. Department of Political Science, University of Copenhagen.
- Wæver, Ole (2009b) «Waltz's Theory of Theory», *International Relations* 23(2): 201-222.
- Wæver, Ole (2010a) «Taking Stock of a Research Programme: Revisions and Restatements of Securitization Theory», paper presented at the *ISA annual convention*, City, February 2010.
- Wæver, Ole (2010b) «Still a Discipline after All These Debates? », in Tim Dunne, M Kurki & Steve Smith (eds.) *International Relations Theories. Discipline and Diversity*, 2nd ed. Oxford: Oxford University Press (297-318).
- Wæver (2011) «Politics, Security, Theory», *Security Dialogue* 42(4-5): 465-480.
- Yilmaz, E., and P. Bilgin (2005) «Constructing Turkey's "western" identity during the Cold War - Discourses of the intellectuals of statecraft», *International Journal*, 61(1): 39-59.